

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

కృష్ణయజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ బ్రాహ్మణే
॥ ద్వితీయాష్టకే ద్వితీయః ప్రశ్నః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
॥ ద్వితీయాష్టకే ద్వితీయః ప్రశ్నః ॥

హరిః ఓ(4)ం ।

ప్రజాపతిరకామయత ప్రజాః సృజేయేతి ।

స ఏతం దశహోతారమపశ్యత్ ।

తం మనసానుద్రుత్య దర్భస్తంబేజుహోత్ ।

తతో వై స ప్రజా అస్సజత ।

తా అస్మాధ్మష్టా అపాక్రామన్న్ ।

తా గ్రహేణాగృహ్ణాత్ ।

తద్గ్రహస్య గ్రహత్వం ।

యః కామయేత ప్రజాయేయేతి ।

స దశహోతారం మనసానుద్రుత్య

దర్భస్తంబే జుహుయాత్ ।

ప్రజాపతిర్వై దశహోతా ॥ 1 ॥

ప్రజాపతిరేవ భూత్వా ప్రజాయతే ।

మనసా జుహోతి ।

మన ఇవ హి ప్రజాపతిః ।

ప్రజాపతేరాష్ట్యై ।

Please let us know of any errors in this text.

పూ॒ర్ణయా॑ జు॒హోతి॑ ।
 పూ॒ర్ణ ఇ॒వ హి॑ ప్ర॒జాప॑తిః ।
 ప్ర॒జాప॑తే॒రాప్యై॑ ।
 న్యూ॒నయా॑ జు॒హోతి॑ ।
 న్యూ॒నాద్ధి॑ ప్ర॒జాప॑తిః ప్ర॒జా అ॑స్మజ॒త ।
 ప్ర॒జానా॑గ్ం సృ॒ష్ట్యై॑ ॥ 2 ॥

ద॒ర్భస్త॑ంబే జు॒హోతి॑ ।
 ఏ॒తస్మా॑ద్వై యో॒నేః ప్ర॒జాప॑తిః ప్ర॒జా అ॑స్మజ॒త ।
 య॒స్మాదే॑వ యో॒నేః ప్ర॒జాప॑తిః ప్ర॒జా అ॑స్మజ॒త ।
 తస్మా॑దే॒వ యో॒నేః ప్ర॒జాయ॑తే ।
 బ్రా॒హ్మణో॑ దక్షి॒ణత॑ ఉ॒పాస్తే॑ ।
 బ్రా॒హ్మణో॑ వై ప్ర॒జానా॑ముపద్ర॒ష్టా ।
 ఉపద్ర॒ష్టుమ॑త్యే॒వ ప్ర॒జాయ॑తే ।
 గ్ర॒హో భ॑వతి ।
 ప్ర॒జానా॑గ్ం సృ॒ష్టానాం॑ ధృ॒త్యై॑ ।
 యం బ్రా॒హ్మణం॑ వి॒ద్యాం వి॒ద్వాగ్ం॑సం యశో॑ నర్చే॒త్ ॥ 3 ॥

సో॒ఽర॑ణ్యం పరే॒త్య ।
 ద॒ర్భస్త॑ంబముద్గ॒ధ్య ।
 బ్రా॒హ్మణం॑ దక్షి॒ణతో ని॒షాద్య॑ ।
 చతు॑ర్॒హోత్రా॑న్వ్యాచ॒క్షీత॑ ।

ఏ॒తద్వై దే॒వానాం పర॑మం గు॒హ్యం బ్ర॑హ్మ |
 యచ్ఛ॑తుర్హోతా॒రః |
 తదే॒వ ప్ర॑కాశం గ॒మయ॑తి |
 తదే॒నం ప్ర॑కాశం గ॒తం |
 ప్ర॒కాశం ప్ర॒జానాం గమ॑యతి |
 ద॒ర్భస్తం॒బము॒ద్గ్రథ్య॑ వ్యాచ॑ష్టే || 4 ||

అ॒గ్నివాన్ వై ద॑ర్భస్తం॒బః |
 అ॒గ్నివ॑త్యే॒వ వ్యాచ॑ష్టే |
 బ్రా॒హ్మణో దక్షి॑ణత ఉ॒పాస్తే॑ |
 బ్రా॒హ్మణో వై ప్ర॒జానా॑ముపద్ర॒ష్టా |
 ఉపద్ర॑ష్టుమ॒త్యేవైనం॑ యశ॒ ఋచ్ఛ॑తి |
 ఈ॒శ్వరం తం యశో॑ఽర్తోరి॒త్యాహుః॑ |
 యస్యాం॑తే వ్యాచ॑ష్ట ఇ॒తి |
 వర॑స్తస్మై దే॒యః |
 యదే॒వైనం తత్రో॑పనమ॒తి |
 తదే॒వావ॑రుంధే || 5 ||

అ॒గ్నిమాద॑ధానో దశ॑హోత్రా॒రణి॑మవద॒ధ్యాత్ |
 ప్ర॒జాత॑మే॒వైన॑మాధ॒త్తే |
 తేనై॒వోద్ధృ॑త్యాగ్ని॒హోత్రం॑ జు॒హుయాత్ |
 ప్ర॒జాత॑మే॒వైన॑జ్ఞుహోతి |

హవిర్నిర్వృప్యం దశహోతారం వ్యాచక్షిత |
 ప్రజాతమేవైనం నిర్వపతి |
 సామిధేనీరనువక్ష్యం దశహోతారం వ్యాచక్షిత |
 సామిధేనీరేవ సృష్ట్యాఽఽరభ్య ప్రతనుతే |
 అథో యజ్ఞో వై దశహోతా |
 యజ్ఞమేవ తనుతే || 6 ||

అభిచరందశహోతారం జుహుయాత్ |
 నవ వై పురుషే ప్రాణాః |
 నాభిర్దశమి |
 సప్రాణమేవైనమభిచరతి |
 ఏతావద్వై పురుషస్య స్వం |
 యావత్ప్రాణాః |
 యావదేవాస్యాస్తీ |
 తదభిచరతి |
 స్వకృత ఇరిణే జుహోతి ప్రదరే వా |
 ఏతద్వా అస్యై నిర్ఋతిగృహీతం |
 నిర్ఋతిగృహీత ఏవైనం నిర్ఋత్యా గ్రాహయతి |
 యద్వాచః క్రూరం |
 తేన వషట్కరోతి |

వా॒చ ఏ॒వైన॑ం క్రూ॒రేణ॑ ప్ర॒వృ॑శ్చతి ।

తా॒ జగా॑ర్తి॒మార్చ్ఛ॑తి ॥ 7 ॥

ద॒శ॒హోతా॑ సృ॒ష్ట్యా బు॒చ్చేద్వా॑చ॒ష్టే రు॑ంధ ఏ॒వ త॑ను॒తే
ని॒ర్ము॑తిగృ॒హీతం॑ పంచ॑ చ ॥ 1 ॥

ప్ర॒జాప॑తిరకామయత ద॒శపూ॑ర్ణమాసౌ సృ॒జేయే॑తి ।

స ఏ॒తం చ॑తు॒ర్హోతా॑రమపశ్యత్ ।

తం మ॒నసా॑నుద్రుత్యాహవనీయే॒జుహో॑త్ ।

తతో॒ వై స ద॑శపూర్ణమాసావస్మ॒జత॑ ।

తావ॑స్మాథ్సృ॒ష్టావ॑పాక్రామతాం ।

తౌ గ్ర॒హేణా॑గృహ్లాత్ ।

తద్గ్ర॒హస్య॑ గ్రహత్వం ।

ద॒శపూ॑ర్ణమాసావాలభ॒మానః॑ ।

చతు॒ర్హోతా॑రం మ॒నసా॑నుద్రుత్యాహవనీయే॒జుహు॑యాత్ ।

ద॒శపూ॑ర్ణమాసావే॒వ సృ॒ష్ట్యాఽఽర॑భ్య ప్ర॒తను॑తే ॥ 8 ॥

గ్ర॒హో భ॑వతి ।

ద॒శపూ॑ర్ణమాసయోః సృ॒ష్టయో॑ర్ధృ॒త్యై ।

సోఽకా॑మయత చాతు॒ర్మాస్యా॑ని సృ॒జేయే॑తి ।

స ఏ॒తం పంచ॑హోతారమపశ్యత్ ।

తం మ॒నసా॑నుద్రుత్యాహవనీయే॒జుహో॑త్ ।

తతో॒ వై స చా॑తు॒ర్మాస్యా॑న్యస్మ॒జత॑ ।

తా॒న్య॒స్మా॒ధ్ను॒ష్టాన్య॒పా॒క్రా॒మన్న్ ।

తా॒ని గ్ర॒హే॒ణాగృ॒హ్ణాత్ ।

తద్గ్ర॒హస్య గ్ర॒హత్వం ।

చా॒తుర్మా॒స్యాన్యా॒లభ॒మా॒నః ॥ 9 ॥

పంచ॑హో॒తారం మన॑సా॒నుద్రు॑త్యాహవనీ॒యే జు॒హుయాత్ ।

చా॒తుర్మా॒స్యాన్యే॒వ సృ॒ష్ట్యా॒ఽఽర॒భ్య ప్ర॒తను॑తే ।

గ్ర॒హో భ॑వతి ।

చా॒తుర్మా॒స్యానా॑గ్ం సృ॒ష్టానాం॑ ధృ॒త్యై ।

సో॒ఽకా॒మయ॑త పశు॒బంధ॑గ్ం సృ॒జేయే॑తి ।

స ఏ॒తగ్ం ష॒డ్ధోతా॑రమపశ్యత్ ।

తం మన॑సా॒నుద్రు॑త్యాహవనీ॒యే॒జుహోత్ ।

తతో॒ వై స పశు॒బంధ॑మసృ॒జత ।

సో॒ఽస్మా॒ధ్ను॒ష్టాపా॒క్రా॒మత్ ।

తం గ్ర॒హే॒ణాగృ॒హ్ణాత్ ॥ 10 ॥

తద్గ్ర॒హస్య గ్ర॒హత్వం ।

పశు॒బంధే॑న యక్ష్య॒మాణః ।

ష॒డ్ధోతా॑రం మన॑సా॒నుద్రు॑త్యాహవనీ॒యే జు॒హుయాత్ ।

పశు॒బంధ॑మే॒వ సృ॒ష్ట్యా॒ఽఽర॒భ్య ప్ర॒తను॑తే ।

గ్ర॒హో భ॑వతి ।

పశు॒బంధ॑స్య సృ॒ష్టస్య॑ ధృ॒త్యై ।

సోఽకామయత సౌంయమధ్వరగ్ం సృజేయేతి ।

స ఏతగ్ం సప్తహోతారమపశ్యత్ ।

తం మనసానుద్రుత్యాహవనీయేఽజుహోత్ ।

తతో వై స సౌంయమధ్వరమసృజత ॥ 11 ॥

సోఽస్మాధ్నుష్టోఽపాక్రామత్ ।

తం గ్రహేణాగృహ్ణోత్ ।

తద్గ్రహస్య గ్రహత్వం ।

దీక్షిష్యమాణః ।

సప్తహోతారం మనసానుద్రుత్యాహవనీయే జుహుయాత్ ।

సౌంయమేవాధ్వరగ్ం సృష్ట్యాఽఽరభ్య ప్రతనుతే ।

గ్రహో భవతి ।

సౌంయస్యాధ్వరస్య సృష్టస్య ధృత్యై ।

దేవేభ్యో వై యజ్ఞో న ప్రాభవత్ ।

తమేతావచ్ఛః సమభరన్న్ ॥ 12 ॥

యధ్ంభారాః ।

తతో వై తేభ్యో యజ్ఞః ప్రాభవత్ ।

యధ్ంభారా భవంతి ।

యజ్ఞస్య ప్రభూత్యై ।

ఆతిథ్యమాసాద్య వ్యాచష్టే ।

యజ్ఞముఖం వా ఆతిథ్యం ।

ముఖత ఏ॒వ య॒జ్ఞగ్ం సంభృ॒త్య ప్ర॑తనుతే ।
 అయ॒జ్ఞో వా ఏ॒షః ।
 యోఽప॒త్నీకః॑ ।
 న ప్ర॒జాః ప్ర॒జాయే॑రన్ ।
 పత్నీ॒ర్యాచ॑ష్టే ।
 య॒జ్ఞమే॒వాకః॑ ।
 ప్ర॒జానాం॑ ప్ర॒జన॑నాయ ।
 ఉప॑సథ్ను వ్యాచ॑ష్టే ।
 ఏ॒తద్వై పత్నీ॑నామాయతనం ।
 స్వ ఏ॒వైనా॑ ఆయతనే॒వక॑ల్పయతి ॥ 13 ॥

తను॒త ఆ॒లభ॑మా॒నోఽగృ॑హ్లాదస్మజతాభరంజాయే॒రంధ్న॑ట్ ॥ 2 ॥

ప్ర॒జాప॑తిరకామయత ప్ర॒జాయే॑యేతి ।
 న తపోఽత॑ప్యత ।
 న త్రి॒వృత॑గ్ స్తోమమస్మజత ।
 తం పంచదశస్తోమో మధ్యత ఉద॑తృణత్ ।
 తౌ పూ॒ర్వప॑క్షశ్చాపరపక్షశ్చాభవతాం ।
 పూ॒ర్వప॑క్షం దే॒వా అ॒న్వసృ॑జ్యంత ।
 అపరపక్షమన్వసు॑రాః ।
 తతో దే॒వా అభ॑వన్ ।

పరా॑సురాః |

యం కా॒మయే॑త వ॒సీయాం॑ధ్యాదితి || 14 ||

తం పూ॑ర్వపక్షే॒యాజయే॑త్ |

వ॒సీయా॑నేవ భ॒వతి |

యం కా॒మయే॑త పా॒పీయాం॑ధ్యాదితి |

తమ॑పరపక్షే॒యాజయే॑త్ |

పా॒పీయా॑నేవ భ॒వతి |

తస్మా॑త్పూర్వపక్షో॒పరపక్షా॑త్కరు॒ణ్యత॑రః |

ప్ర॒జాప॑తిర్వై దశ॒హోతా॑ |

చతు॑ర్హోతా పంచ॒హోతా॑ |

షడ్ధో॑తా సప్త॒హోతా॑ |

ఋత॑వః సంవత్స॒రః || 15 ||

ప్ర॒జాః ప॑శవ ఇ॒మే లో॒కాః |

య ఏ॒వం ప్ర॒జాప॑తిం బహో॒ర్భూయాగ్ం॑సం వేద॑ |

బహో॑రేవ భూయా॒న్భవ॑తి |

ప్ర॒జాప॑తిర్దే॒వాసు॑రాన॒స్సృజ॑త |

స ఇంద్ర॑మపి నా॒స్సృజ॑త |

తం దే॒వా అ॒బ్రు॑వన్ |

ఇంద్రం॑ నో జనయే॑తి |

సో॒ఽబ్ర॑వీత్ |

యథా॑హం॒ యు॒ష్మాగ్న్త॑పసా॒ఽస్మక్షి॑ ।
 ఏ॒వమి॑ంద్రం॒ జన॑యధ్వమి॒తి ॥ 16 ॥

తే తపో॑ఽతప్యంత ।
 త ఆత్మ॑న్నింద్రమపశ్యన్న్ ।
 తమ॑బ్రువన్న్ ।
 జాయ॑స్వేతి ।
 సో॑ఽబ్రవీత్ ।
 కిం భా॑గధే॒యమ॑భిజని॒ష్య ఇతి॑ ।
 ఋతా॑ంధ్రంవథ్సరం ।
 ప్ర॒జాః ప॒శూన్న్ ।
 ఇమా॑న్లోకానిత్యబ్రువన్న్ ।
 తం వై మా॑ఽఽహుత్యా ప్ర॒జన॑యతేత్యబ్రవీత్ ॥ 17 ॥

తం చతు॑ర్హోత్రా ప్రా॒జన॑యన్న్ ।
 యః కామ॑యేత వీరో మ ఆజా॑యేతేతి ।
 స చతు॑ర్హోతారం జుహుయాత్ ।
 ప్ర॒జాప॑తిర్వై చతు॑ర్హోతా ।
 ప్ర॒జాప॑తిరే॒వ భూ॑త్వా ప్ర॒జాయ॑తే ।
 జ॒జన॑దింద్రమింద్రియా॒య స్వాహే॑తి గ్రహే॑ణ జుహోతి ।
 ఆ॒ఽస్య వీరో॑ జాయతే ।
 వీర॑గ్ం హి దే॒వా ఏ॒తయా॑ఽఽహుత్యా ప్రా॒జన॑యన్న్ ।

ఆదిత్యాశ్చాంగిరసశ్చ సువర్గే లోకేఽస్పర్ధంత |
వయం పూర్వే సువర్గం లోకమియామ వయం పూర్వ ఇతి || 18 ||

త ఆదిత్యా ఏతం పంచహోతారమపశ్యన్ |
తం పురా ప్రాతరనువాకాదాగ్నిధేఽజుహుః |
తతో వై తే పూర్వే సువర్గం లోకమాయన్ |
యః సువర్గకామః స్యాత్ |
స పంచహోతారం పురా ప్రాతరనువాకాదాగ్నిధే జుహుయాత్ |
సంవత్సరో వై పంచహోతా |
సంవత్సరః సువర్గో లోకః |
సంవత్సర ఏవర్తుషు ప్రతిష్ఠాయ |
సువర్గం లోకమేతి |
తేఽబ్రువన్నంగిరస ఆదిత్యాన్ || 19 ||

క్వ స్థ |
క్వ వః సద్యో హవ్యం వక్ష్యామ ఇతి |
ఛందస్స్విత్యబ్రువన్ |
గాయత్రియాం త్రిష్టుభి జగత్యామితి |
తస్మాచ్ఛందస్సు సద్య ఆదిత్యేభ్యః |
ఆంగీరసిః ప్రజా హవ్యం వహంతి |
వహంత్యస్మై ప్రజా బలిం |
ఐనమప్రతిఖ్యాతం గచ్ఛతి |

య ఏ॒వం వే॑ద |
 ద్వా॒ద॒శ మా॒సాః పంచ॑ర్త॒వః |
 త్రయ॑ ఇ॒మే లో॒కాః |
 అసా॑వాదిత్య ఏ॒కవి॑గ్ంశః |
 ఏ॒తస్మి॑న్వా ఏ॒ష శ్రి॒తః |
 ఏ॒తస్మి॑న్ప్రతి॒ష్ఠితః॑ |
 య ఏ॒వమే॑తగ్గ శ్రి॒తం ప్రతి॑ష్ఠితం వే॑ద |
 ప్రత్యే॒వ తి॒ష్ఠతి॑ || 20 ||

స్యాది॑తి సం॒వత్స॑రో జ॒నయ॑ధ్వమి॒తీత్య॑బ్ర॒వీత్పా॒ర్వ
 ఇ॒త్యాది॒త్యానృ॑తవ॒ష్టట్పు॑ || 3 ||

ప్ర॒జాప॑తిరకామయత ప్ర॒జాయే॑యేతి |
 స ఏ॒తం దశ॑హోతా॒రమ॑పశ్యత్ |
 తేన॑ దశ॒ధాఽఽత్మా॑నం వి॒ధాయ॑ |
 దశ॑హోత్రా॒తప్య॑త |
 తస్య॑ చి॒త్తిః స్రు॑గాసీత్ |
 చి॒త్తమా॑జ్యం |
 తస్యై॒తావ॑త్యే॒వ వా॑గాసీత్ |
 ఏ॒తావాన్ య॑జ్ఞక్ర॒తుః |
 స చతు॑ర్హోతా॒రమ॑స్సృజత |
 సోఽనంద॑త్ || 21 ||

అ॒స్మక్కి॒ వా ఇ॒మమి॒తి |
 తస్య॑ సో॒మో హ॒విరా॒సీత్ |
 స చ॒తుర్హో॒త్రాఽత॑వ్యత |
 సో॒ఽతా॒మ్యత్ |
 స భూ॑రితి వ్యాహ॒రత్ |
 స భూ॑మిమస్స॒జత |
 అగ్ని॑హో॒త్రం ద॑ర్శపూర్ణమా॒సౌ య॑జూగ్ం॒షి |
 స ద్వి॒తీయ॑మతవ్యత |
 సో॒ఽతా॒మ్యత్ |
 స భు॑వ ఇతి వ్యాహ॒రత్ || 22 ||

సో॒ఽంత॑రిక్షమస్స॒జత |
 చాతు॑ర్మా॒స్యాని సా॑మాని |
 స తృ॒తీయ॑మతవ్యత |
 సో॒ఽతా॒మ్యత్ |
 స సు॑వరితి వ్యాహ॒రత్ |
 స ది॑వమస్స॒జత |
 అగ్ని॑ష్టోమము॒క్త్యమ॑తిరాత్రమృ॒చః |
 ఏ॒తా వై వ్యాహృ॑తయ ఇ॒మే లో॒కాః |
 ఇ॒మాన్ఘ॑లు వై లో॒కాన॑ను ప్ర॒జాః
 ప॒శవ॑శ్చం॒దాగ్ం॑సి ప్రా॒జాయ॑ంత |

య ఏ॒వ॒మే॒తాః ప్ర॒జాప॑తేః ప్ర॒థ॒మా
వ్యా॒హృ॑తీః ప్ర॒జాతా వేద॑ ॥ 23 ॥

ప్ర ప్ర॒జయా ప॒శుభి॑ర్మి॒థునై॑ర్జ్ఞాయతే ।
స పంచ॑హోతా॒రమ॑స్స॒జత॑ ।
స హ॒విర్నా॑విందత ।
తస్మై॒ సోమ॑స్త॒నువం॑ ప్రాయ॑చ్ఛత్ ।
ఏ॒తత్తే॑ హ॒విరి॑తి ।
స పంచ॑హోత్రా॒తప్య॑త ।
సో॒ఽతా॑మ్యత్ ।
స ప్రత్య॑జ్ఞబాధత ।
సో॒ఽసు॑రానస్స॒జత॑ ।
తద॒స్యాప్రి॑యమా॒సీత్ ॥ 24 ॥

తద్దు॒ర్వర్ణ॑గ్ం హి॒రణ్య॑మభవత్ ।
తద్దు॒ర్వర్ణ॑స్య హి॒రణ్య॑స్య జన్మ॑ ।
స ద్వి॒తీయ॑మతప్యత ।
సో॒ఽతా॑మ్యత్ ।
స ప్రా॒జబా॑ధత ।
స దే॒వాన॑స్స॒జత॑ ।
తద॒స్య ప్రి॑యమా॒సీత్ ।
తద్ధు॒వర్ణ॑గ్ం హి॒రణ్య॑మభవత్ ।

తథ్సు॒వర్ణ॑స్య హి॒రణ్య॑స్య జన్మ॑ ।
య ఏ॒వగ్ం సు॒వర్ణ॑స్య హి॒రణ్య॑స్య జన్మ॑ వేద॑ ॥ 25 ॥

సు॒వర్ణ॑ ఆత్మ॑నా భవ॑తి ।
దు॒ర్వర్ణో॑ఽస్య భ్రా॑తు॒వ్యః ।
తస్మా॑థ్సు॒వర్ణగ్ం హి॒రణ్యం భా॑ర్యం ।
సు॒వర్ణ॑ ఏ॒వ భవ॑తి ।
ఐ॒నం ప్రి॒యం గచ్ఛ॑తి నాప్రి॒యం ।
స స॒ప్తహో॑తారమస్మ॒జత॑ ।
స స॒ప్తహో॑త్రై॒వ సు॒వర్గం లో॒కమై॑త్ ।
త్రి॒ణవే॑న స్తోమే॒నైభ్యో లో॒కేభ్యో॑ఽసు॒రాన్ప్రా॑ణుదత ।
త్రయ॑స్త్రిగ్ంశే॒న ప్ర॑త్యతి॒ష్ఠత్ ।
ఏ॒కవి॑గ్ంశే॒న రు॒చమ॑ధత్త ॥ 26 ॥

స॒ప్తద॑శే॒న ప్రా॑జాయత ।
య ఏ॒వం వి॒ద్వాంధ్యో॑మే॒న య॑జతే ।
స॒ప్తహో॑త్రై॒వ సు॒వర్గం లో॒కమే॑తి ।
త్రి॒ణవే॑న స్తోమే॒నైభ్యో లో॒కేభ్యో
భ్రా॑తు॒వ్యాన్ప్రా॑ణుదతే ।
త్రయ॑స్త్రిగ్ంశే॒న ప్ర॑తితి॒ష్ఠతి ।
ఏ॒కవి॑గ్ంశే॒న రు॒చం ధ॑త్తే ।
స॒ప్తద॑శే॒న ప్రా॑జాయతే ।

తస్మా॑ద్భు॒ప్తద॑శస్తో॒మో న ని॒ర్హృ॑త్యః ।
 ప్ర॒జాప॑తి॒ర్వై స॑ప్తద॒శః ।
 ప్ర॒జాప॑తిమే॒వ మ॑ధ్యతో ధ॒త్తే ప్ర॒జాత్యై ॥ 27 ॥

అ॒నంద॑ద్భు॒వ ఇతి॑ వ్యా॒హర॑ద్వేదా॒సిద్వేదా॑ధ॒త్త ప్ర॒జాత్యై ॥ 4 ॥

దే॒వా వై వరు॑ణమ॒యాజ॑యన్ ।
 స య॑స్యై య॑స్యై దే॒వతా॑యై దక్షి॑ణామన॒యత్ ।
 తామ॑స్థినాత్ ।
 తే॒ఽబ్రు॑వన్ ।
 వ్యా॒వృ॒త్య ప్రతి॑గృ॒హ్ణామ॑ ।
 తథా॑ నో దక్షి॑ణా న వ్లే॒ష్యతీ॑తి ।
 తే వ్యా॒వృ॒త్య ప్రతి॑గృ॒హ్ణాన్ ।
 తతో॒ వై తాం॑దక్షి॑ణా నాస్థీ॒నాత్ ।
 య ఏ॒వం వి॒ద్వాన్వ్యా॒వృ॒త్య దక్షి॑ణాం ప్రతి॑గృ॒హ్ణాతి॑ ।
 నై॒నం దక్షి॑ణా స్థీ॒నాతి ॥ 28 ॥

రా॒జౌ త్వా వరు॑ణో నయతు దే॒వి
 దక్షి॑ణే॒గ్నయే॑ హిర॑ణ్యమి॒త్యాహ॑ ।
 ఆగ్నే॑యం వై హిర॑ణ్యం ।
 స్వ॒యైవై॒సద్దే॒వతయా॑ ప్రతి॑గృ॒హ్ణాతి॑ ।
 సోమా॑య వాస ఇ॒త్యాహ॑ ।
 సౌం॒యం వై వా॑సః ।

స్వయై॒వై॒నదే॑వతయా॒ ప్రతి॑గృహ్లాతి ।
 రుద్రా॒య గా॒మిత్యా॑హ ।
 రౌద్రీ॒ వై గోః ।
 స్వయై॒వై॒నాం దే॑వతయా॒ ప్రతి॑గృహ్లాతి ।
 వరు॑ణాయాశ్వమి॒త్యా॑హ ॥ 29 ॥

వారు॑ణో వా అశ్వః ।
 స్వయై॒వై॒నం దే॑వతయా॒ ప్రతి॑గృహ్లాతి ।
 ప్ర॒జాప॑తయే పురు॒షమి॒త్యా॑హ ।
 ప్రా॒జాప॑త్యో వై పురు॒షః ।
 స్వయై॒వై॒నం దే॑వతయా॒ ప్రతి॑గృహ్లాతి ।
 మన॑వే తల్పమి॒త్యా॑హ ।
 మాన॑వో వై తల్పః ।
 స్వయై॒వై॒నం దే॑వతయా॒ ప్రతి॑గృహ్లాతి ।
 ఉత్తా॑నాయాంగీరసా॒యాన ఇ॒త్యా॑హ ।
 ఇయం॑ వా ఉత్తా॑న ఆంగీర॒సః ॥ 30 ॥

అనయై॒వై॒నత్ప్రతి॑గృహ్లాతి ।
 వైశ్వా॒నర్య॒చ్చా రథం॑ ప్రతి॑గృహ్లాతి ।
 వైశ్వా॒నరో వై దే॑వతయా॒ రథః॑ ।
 స్వయై॒వై॒నం దే॑వతయా॒ ప్రతి॑గృహ్లాతి ।
 తేనా॑ంఋతత్వమ॒శ్యామి॒త్యా॑హ ।

అంబుతమేవాఽఽత్మంధత్తే |
 వయో దాత్ర ఇత్యాహ |
 వయ ఏవైనం కృత్వా |
 సువర్గం లోకం గమయతి |
 మయో మహ్యమస్తు ప్రతిగ్రహీత్ర ఇత్యాహ || 31 ||

యద్వై శివం |
 తన్మయః |
 ఆత్మన ఏవైషా పరీత్తిః |
 క ఇదం కస్మా అదాదిత్యాహ |
 ప్రజాపతిర్వై కః |
 స ప్రజాపతయే దదాతి |
 కామః కామాయేత్యాహ |
 కామేన హి దదాతి |
 కామేన ప్రతిగృహ్ణాతి |
 కామో దాతా కామః ప్రతిగ్రహీతేత్యాహ || 32 ||

కామో హి దాతా |
 కామః ప్రతిగ్రహీతా |
 కామగ్ం సముద్రమావిశేత్యాహ |
 సముద్ర ఇవ హి కామః |
 నేవ హి కామస్యాంతోఽస్తి |

న స॑ము॒ద్రస్య॑ ।
 కా॒మే॒న త్వా॑ ప్ర॒తిగృ॑హ్ణామి॒త్యాహ॑ ।
 యే॒న కా॒మే॒న ప్ర॒తిగృ॑హ్ణాతి ।
 స ఏ॒వైన॑మ॒ముష్మి॑న్లోకే కా॒మ ఆగ॑చ్ఛతి ।
 కా॒మైత॑త్త ఏ॒షా తే॑ కా॒మ దక్షి॑ణే॒త్యాహ॑ ।
 కా॒మ ఏ॒వ తద్య॑జ॒మానో॑ఽము॒ష్మిన్లోకే॑
 దక్షి॑ణామిచ్ఛతి ।
 న ప్ర॒తిగ్ర॑హీ॒తరి॑ ।
 య ఏ॒వం వి॒ద్వాం దక్షి॑ణాం ప్ర॒తిగృ॑హ్ణాతి ।
 అ॒న్యణా॑మే॒వైనాం॑ ప్ర॒తిగృ॑హ్ణాతి ॥ 33 ॥

ప్లి॒నాత్య॑శ్వమి॒త్యాహం॑గీ॒రసః॑ ప్ర॒తిగ్ర॑హీ॒త్ర ఇ॒త్యాహ॑ ప్ర॒తిగ్ర॑హీ॒తేత్యాహ॑
 దక్షి॑ణే॒త్యాహ॑ చ॒త్వారి॑ చ ॥ 5 ॥

అంతో॑ వా ఏ॒ష య॒జ్ఞస్య॑ ।
 యద్ద॑శ॒మమ॑హః ।
 ద॒శమే॑ఽహంధ॒ర్పరా॒జ్ఞయా॑ ఋ॒గ్భిః స్తు॑వంతి ।
 య॒జ్ఞస్యై॒వాంతం॑ గ॒త్వా ।
 అ॒న్నాద్య॑మవ॒రుంధ॑తే ।
 తి॒స్సభిః॑ స్తు॒వంతి॑ ।
 త్రయ॑ ఇ॒మే లో॒కాః ।
 ఏ॒భ్య ఏ॒వ లో॒కేభ్యో॑ఽన్నాద్య॑మవ॒రుంధ॑తే ।

పృశ్ని॑వతీ॒ర్భవ॑ంతి ।
అ॒న్నం వై పృశ్ని॑ ॥ 34 ॥

అ॒న్నమే॑వా॒వరు॑ంధతే ।
మ॒నసా॑ ప్ర॒స్తాతి॑ ।
మ॒నసో॑ద్ధా॒యతి॑ ।
మ॒నసా॑ ప్ర॒తిహ॑రతి ।
మ॒న ఇ॒వ హి॑ ప్ర॒జాప॑తిః ।
ప్ర॒జాప॑తే॒రాప్యై॑ ।
దే॒వా వై స॒ర్వాః ।
తేషా॑మి॒యగ్ం రా॒జ్ఞీ ।
యథ్న॑ర్పరా॒జ్ఞియా॑ ఋ॒గ్భిః స్తు॒వంతి॑ ।
అ॒స్యామే॑వ ప్ర॒తితి॑ష్ఠంతి ॥ 35 ॥

చతు॑ర్హోత్రాన్ హోతా॑ వ్యాచ॑ష్టే ।
స్తు॒తమ॑ను॒శగ్ంస॑తి శాంత్యై॑ ।
అంతో॑ వా ఏ॒ష య॑జ్ఞస్య ।
యద్ద॑శమమహాః ।
ఏ॒తత్త॑లు వై దే॒వానాం॑ పర॒మం గు॒హ్యం బ్ర॑హ్మ ।
యచ్ఛతు॑ర్హోతారః ।
దశ॑మే॒హగ్గ్శ్చతు॑ర్హోత్రా॒న్వ్యాచ॑ష్టే ।
యజ్ఞ॑స్యై॒వాంతం॑ గత్వా ।

పరమం దే॒వానాం గు॒హ్యం బ్ర॒హ్మవ॑రుంధే ।
తదే॒వ ప్ర॒కాశం గమ॑యతి ॥ 36 ॥

తదే॒నం ప్ర॒కాశం గ॑తం ।
ప్ర॒కాశం ప్ర॒జానాం గమ॑యతి ।
వా॒చం య॑చ్ఛతి ।
య॒జ్ఞస్య ధృ॒త్యై ।
య॒జమా॑నదే॒వత్యం వా అ॑హః ।
భ్రా॒తృ॒వ్యదే॒వత్యా రా॑త్రిః ।
అహ్నా రా॒త్రిం ధ్యా॑యేత్ ।
భ్రా॒తృ॒వ్యస్యై॒వ తల్లో॒కం వృం॑క్తే ।
యద్ది॒వా వా॑చం వి॒స్మజే॑త్ ।
అహ॒ర్భ్రా॒తృ॒వ్యాయో॒చ్ఛిగ్ంషే॑త్ ।
యన్న॑క్తం వి॒స్మజే॑త్ ।
రాత్రిం భ్రా॒తృ॒వ్యాయో॒చ్ఛిగ్ంషే॑త్ ।
అధి॒వృ॒క్షసూ॑ర్యే వా॒చం వి॒స్మజ॑తి ।
ఏ॒తావ॑ంతమే॒వాస్మై లో॒కము॑చ్ఛిగ్ంషతి ।
యా॒వదా॑ది॒త్యోఽస్త॑మేతి ॥ 37 ॥

పృ॒శ్ని తి॒ష్ఠంతి గమ॑యతి శిగ్ం॒షేత్పంచ॑ చ ॥ 6 ॥

ప్ర॒జాప॑తిః ప్ర॒జా అ॑స్మజత ।
తాః స్మ॒ష్టాః సమ॑శ్లిష్యన్న్ ।

తా రూపేణానుప్రావిశత్ |
 తస్మాదాహుః |
 రూపం వై ప్రజాపతిరితి |
 తా నామ్నానుప్రావిశత్ |
 తస్మాదాహుః |
 నామ వై ప్రజాపతిరితి |
 తస్మాదప్యామిత్రై సంగత్య |
 నామ్నా చేద్ధ్యయేతే || 38 ||

మిత్రమేవ భవతః |
 ప్రజాపతిర్దేవాసురానస్సజత |
 స ఇంద్రమపి నాస్సజత |
 తం దేవా అబ్రువన్ |
 ఇంద్రం నో జనయేతి |
 స ఆత్మన్నింద్రమపశ్యత్ |
 తమస్సజత |
 తం త్రిష్టుగ్విర్యం భూత్వానుప్రావిశత్ |
 తస్య వజ్రః పంచదశో హస్త ఆపద్యత |
 తేనోదయ్యాసురానభ్యభవత్ || 39 ||

య ఏవం వేద |
 అభి భ్రాతృవ్యాన్భవతి |

తే దే॒వా అ॒సు॒రైర్వి॒జిత్య॑ ।

సు॒వర్గం॑ లో॒కమాయన్॑న్ ।

తే॒ఽము॒ష్మి॒న్లోకే॑ వ్యక్తు॒ధ్యన్॑న్ ।

తే॒ఽబ్రు॒వన్॑న్ ।

అము॒తః ప్ర॒దా॒నం వా ఉ॑ప॒జిజి॑వి॒మేతి॑ ।

తే స॒ప్త॒హోతా॑రం య॒జ్ఞం వి॒ధాయా॑యా॒స్యం॑ ।

ఆంగీ॒రసం॑ ప్రా॒హిణ్య॑న్ ।

ఏ॒తేనా॒ముత్ర॑ కల్ప॒యేతి॑ ॥ 40 ॥

త॒స్య వా ఇ॒యం క్లప్తిః॑ ।

యది॒దం కి॑ంచ ।

య ఏ॒వం వే॑ద ।

కల్ప॑తే॒ఽస్మై ।

స వా అ॒యం మ॒నుష్యే॑షు య॒జ్ఞః స॒ప్త॒హోతా॑ ।

అము॒త్ర స॒ద్భ్యో దే॒వేభ్యో॑ హ॒వ్యం వ॑హతి ।

య ఏ॒వం వే॑ద ।

ఉ॒పై॒నం య॒జ్ఞో న॑మతి ।

సో॒ఽమ॒న్యత॑ ।

అభి॑ వా ఇ॒మే॒ఽస్మాన్లో॒కాద॒ముం లో॒కం

క॒మి॒ష్యంత॑ ఇతి॑ ।

స వాచ॑స్పతే॒ హృది॑తి వ్యాహ॑రత్ ।

తస్మాత్పుత్రో హృదయం ।

తస్మాదస్మాల్లోకాదముం లోకం

నాభికామయంతే ।

పుత్రో హి హృదయం ॥ 41 ॥

హ్యయేతే అభవత్కల్పయేతితి చత్వారి చ ॥ 7 ॥

దేవా వై చతుర్హోతృభిర్యజ్ఞమతన్వత ।

తే వి పాపృనా భ్రాతృవ్యేణాజయంత ।

అభి సువర్గం లోకమజయన్న్ ।

య ఏవం విద్వాగ్శ్చతుర్హోతృభిర్యజ్ఞం తనుతే ।

వి పాపృనా భ్రాతృవ్యేణ జయతే ।

అభి సువర్గం లోకం జయతి ।

షడ్ధోత్రా ప్రాయణీయమాసాదయతి ।

అముష్మై వై లోకాయ షడ్ధోత్రా ।

ఘ్నంతి ఖలు వా ఏతథ్సోమం ।

యదభిషున్వంతి ॥ 42 ॥

ఋజుధైవైసమముం లోకం గమయతి ।

చతుర్హోత్రాఽఽతిధ్యం ।

యశో వై చతుర్హోత్రా ।

యశ ఏవాత్మంధత్తే ।

పంచహోత్రా పశుముపసాదయతి ।

సు॒వ॒ర్గ్యో॑ వై ప॒ంచ॒హో॑తా ।
 య॒జమా॑నః పశుః ।
 య॒జమా॑నమే॒వ సు॒వ॒ర్గం లో॑కం గమయతి ।
 గ్ర॒హోన్మహి॑త్వా సప్త॒హోతా॑రం జుహోతి ।
 ఇంద్రి॒యం వై సప్త॒హోతా॑ ॥ 43 ॥

ఇంద్రి॒యమే॒వాత్మంధ॑త్తే ।
 యో వై చతు॑ర్హోతృననుసవనం తర్పయతి ।
 తృ॒ప్యతి ప్ర॒జయా పశు॑భిః ।
 ఉ॒పై॒నగ్ం సోమ॑పిథో నమతి ।
 బ॒హిష్ప॑వమానే దశ॒హోతా॑రం వ్యాచక్షిత ।
 మా॒ధ్యం॒దినే ప॑వమానే చతు॑ర్హోతారం ।
 ఆర్భ॒వే ప॑వమానే పంచ॒హోతా॑రం ।
 పి॒తృయ॑జ్ఞే ష॒డ్ధోతా॑రం ।
 య॒జ్ఞాయ॑జ్ఞియస్య స్తోత్రే సప్త॒హోతా॑రం ।
 అను॑సవనమే॒వైనాగ్స్తర్ప॑యతి ॥ 44 ॥

తృ॒ప్యతి ప్ర॒జయా పశు॑భిః ।
 ఉ॒పై॒నగ్ం సోమ॑పిథో నమతి ।
 దే॒వా వై చతు॑ర్హోతృభిః సత్రమాసత ।
 ఋ॒ద్ధిప॑రిమితం యశస్కా॒మాః ।
 తే॒ఽబ్రు॑వన్ ।

యన్మః ప్రథమం యశః ఋచ్ఛాత్ |

సర్వేషాం సస్తథ్సహసదితి |

సోమశ్చతుర్హోత్రా |

అగ్నిః పంచహోత్రా |

ధాతా షడ్ధోత్రా || 45 ||

ఇంద్రః సప్తహోత్రా |

ప్రజాపతిర్దశహోత్రా |

తేషాగ్ం సోమగ్ం రాజానం యశ ఆర్చ్ఛత్ |

తన్స్వకామయత |

తేనాపాక్రామత్ |

తేన ప్రలాయమచరత్ |

తం దేవాః ప్రైషైః ప్రైషమైచ్ఛన్ |

తత్రైషాణాం ప్రైషత్వం |

నివిద్భిర్భ్యవేదయన్ |

తన్నివిదాం నివిత్త్వం || 46 ||

ఆప్రిభిరాఘ్నవన్ |

తదాప్రిణామాప్రిత్వం |

తమఘ్నన్ |

తస్య యశో వ్యగృహ్ణత |

తే గ్రహా అభవన్ |

తద్గ్రహా॑ణాం గ్రహ॑త్వం ।
 య॒న్యై॒వం వి॒దు॒షో గ్రహా॑ గృహ్యంతే॑ ।
 తస్య॑ త్వే॒వ గృహీ॑తాః ।
 తే॒ఽబ్రు॒వన్న్ ।

యో వై నః శ్రేష్ఠో॑ఽభూత్ ॥ 47 ॥

తమ॑వధిష్మ ।
 పున॑రిమగ్ం సు॒వామహా॑ ఇతి ।
 తం చ॑ందోభిరసు॒వంత॑ ।
 తచ్ఛంద॑సాం చంద॒స్త్వం ।
 సా॒మ్నా సమా॑నయన్న్ ।
 తథ్సా॑మ్నః సామ॒త్వం ।
 ఉ॒క్తైరుద॑స్థాపయన్న్ ।
 తదు॒క్థానా॑ముక్థత్వం ।
 య ఏ॒వం వేద॑ ।
 ప్రత్యే॒వ తిష్ఠ॑తి ॥ 48 ॥

సర్వ॑మాయురేతి ।
 సోమో॑ వై యశః ।
 య ఏ॒వం వి॒ద్వాంఘ్నోమ॑మాగచ్ఛతి ।
 యశ ఏ॒వై నంబు॑చ్ఛతి ।
 తస్మా॑దాహుః ।

యశ్చై॒వం వే॒ద యశ్చ॑ న |
 తా॒వుభౌ॑ సో॒మమా॑గచ్ఛ॒తః |
 సో॒మో హి॑ యశః॑ |
 తం త్వా॑ వ యశ॑ ఋ॒చ్ఛతీ॑త్యా॒హుః |
 యః సో॒మే సో॒మం ప్రా॑హేతి |
 తస్మా॒థ్సోమే॑ సో॒మః ప్రో॑చ్యః |
 యశ॑ ఏ॒వైన॑ంఋ॒చ్ఛతి॑ || 49 ||

అభి॒షు॒ణ్వంతి॑ సప్త॑హో॒తా త॑ర్పయ॒తి ష॒డ్ధోత్రా॑ ని॒విత్త్వ॑మ॒భూత్తి॑ష్ఠతి
 ప్రా॑హేతి ద్వే॒చ || 8 ||

ఇ॒దం వా॑ అగ్రే॒ నైవ॑ కి॒ంచనా॑సీత్ |
 న ద్యౌ॑రా॒సీత్ |
 న పృ॑థి॒వీ |
 నాంత॑రిక్షం |
 తద॑సదే॒వ స॑న్మనో॒ఽకు॑రుత॒ స్యా॑మితి |
 తద॑తప్యత |
 తస్మా॑త్తే॒పానా॑ద్ధూ॒మోఽజా॑యత |
 తద్భూ॑యో॒ఽతప్య॑త |
 తస్మా॑త్తే॒పానా॑దగ్ని॒రజా॑యత |
 తద్భూ॑యో॒ఽతప్య॑త || 50 ||

తస్మాత్తే॒పానా॑జ్ఞోతి॒రజా॑యత ।
 తద్భూ॒యోఽత॑ప్యత ।
 తస్మాత్తే॒పానా॑దర్చి॒రజా॑యత ।
 తద్భూ॒యోఽత॑ప్యత ।
 తస్మాత్తే॒పానా॑న్మరీ॒చయో॑ఽజాయంత ।
 తద్భూ॒యోఽత॑ప్యత ।
 తస్మాత్తే॒పానా॑దు॒దారా॑ అ॒జాయ॑ంత ।
 తద్భూ॒యోఽత॑ప్యత ।
 తద॒భ్రమి॑వ స॒మహ॑న్యత ।
 తద్వ॒స్తిమ॑భినత్ ॥ 51 ॥

స స॒ముద్రో॑భవత్ ।
 తస్మా॒థ్నము॒ద్రస్య॑ న పి॒బంతి॑ ।
 ప్ర॒జన॑నమి॒వ హి మ॑న్యంతే ।
 తస్మా॒త్ప్రశో॒ర్ణాయ॑మానాదాపః పురస్తాద్యంతి ।
 తద్ద॒శహో॑తాన్వ॒స్మజ్య॑త ।
 ప్ర॒జాప॑తిర్వై ద॒శహో॑తా ।
 య ఏ॒వం తప॑సో వీ॒ర్యం వి॒ద్వాగ్న్స్తప్య॑తే ।
 భవ॑త్యే॒వ ।
 తద్వా ఇ॒దమా॑పః స॒లిల॑మా॒సీత్ ।
 సోఽరోదీ॒త్ప్రజా॑పతిః ॥ 52 ॥

స కస్మా॑ అజ్ఞి॑ |
 యద్య॑స్యా అప్ర॑తిష్ఠాయా ఇతి॑ |
 యద॑స్స॒వాపద్య॑త |
 సా పృ॑థి॒వ్యభవ॑త్ |
 యద్య॑మృష్ట |
 తదంత॑రిక్షమభవత్ |
 యదూ॑ర్ధ్వముదమృష్ట |
 సా ద్యౌ॑రభవత్ |
 యదరో॑దీత్ |
 తదన॑యో రోద॒స్త్వం || 53 ||

య ఏ॒వం వేద॑ |
 నాస్య॑ గృ॒హే రుద॑ంతి |
 ఏత॑ద్వా ఏ॒షాం లోకా॑నాం జన్మ॑ |
 య ఏ॒వమే॒షాం లోకా॑నాం జన్మ॑ వేద॑ |
 నైషు॑ లోకే॒ష్వార్తి॒మార్చ్ఛ॑తి |
 స ఇ॒మాం ప్ర॑తిష్ఠామ॒వింద॑త |
 స ఇ॒మాం ప్ర॑తిష్ఠాం వి॒త్వాఽకా॑మయత ప్ర॒జాయే॑యేతి |
 స తపో॑ఽతప్యత |
 సోఽంత॑ర్వానభవత్ |
 స జ॒ఘనా॑ద॒సురా॑న॒సృజ॑త || 54 ||

తేభ్యో మృ॒న్మయే॑ పాత్రే॑న్మ॒మదు॑హత్ ।

యా॒న్య సా త॒నూరా॑సీత్ ।

తామ॑పాహత ।

సా తమి॑స్రా॒భవత్ ।

సో॒కామ॑యత ప్ర॒జాయే॑యేతి ।

స తపో॑తప్యత ।

సో॒ంతర్వా॑నభవత్ ।

స ప్ర॒జన॑నాదే॒వ ప్ర॒జా అ॑స్మజత ।

తస్మా॑ది॒మా భూ॑యిష్ఠాః ।

ప్ర॒జన॑నాద్ధ్యే॒నా అ॑స్మజత ॥ 55 ॥

తాభ్యో దా॒రుమ॑యే పాత్రే॑ ప॒యో॒దుహత్ ।

యా॒న్య సా త॒నూరా॑సీత్ ।

తామ॑పాహత ।

సా జ్యో॑థ్సా॒భవత్ ।

సో॒కామ॑యత ప్ర॒జాయే॑యేతి ।

స తపో॑తప్యత ।

సో॒ంతర్వా॑నభవత్ ।

స ఉ॑పప॒క్షాభ్యా॑మే॒వర్తూ॑నస్మజత ।

తేభ్యో ర॒జతే॑ పాత్రే॑ ఘృ॒తమ॑దుహత్ ।

యా॒న్య సా త॒నూరా॑సీత్ ॥ 56 ॥

తామపాహత |
 సోఽహోరాత్రయోః సంధిరభవత్ |
 సోఽకామయత ప్రజాయేయేతి |
 స తపోఽతప్యత |
 సోఽంతర్వానభవత్ |
 స ముఖాద్దేవానస్సజత |
 తేభ్యో హరితే పాత్రే సోమమదుహత్ |
 యాఽస్య సా తనూరాసీత్ |
 తామపాహత |
 తదహరభవత్ || 57 ||

ఏతే వై ప్రజాపతేర్దోహః |
 య ఏవం వేద |
 దుహ ఏవ ప్రజాః |
 దివా వై సోఽభూదితి |
 తద్దేవానాం దేవత్వం |
 య ఏవం దేవానాం దేవత్వం వేద |
 దేవవానేవ భవతి |
 ఏతద్వా అహోరాత్రాణాం జన్మ |
 య ఏవమహోరాత్రాణాం జన్మ వేద |
 నాహోరాత్రేష్వార్తిమార్చ్ఛతి || 58 ||

అసతోఽధి మనోఽస్మజ్యత |
 మనః ప్రజాపతిమస్మజత |
 ప్రజాపతిః ప్రజా అస్మజత |
 తద్వా ఇదం మనస్యేవ పరమం ప్రతిష్ఠితం |
 యదిదం కించ |
 తదేతచ్ఛ్చోవస్యసం నామ బ్రహ్మ |
 వ్యుచ్ఛంతీ వ్యుచ్ఛంత్యస్మై వస్యసీ వస్యసీ వ్యుచ్ఛతి |
 ప్రజాయతే ప్రజయా పశుభిః |
 ప్ర పరమేష్ఠినో మాత్రామాప్నోతి |
 య ఏవం వేద || 59 ||

అగ్నిరజాయత తద్భూయోఽతప్యతాభినదరోదీత్ప్రజాపతీ
 రోదస్త్యమస్మజతాస్మజత ఘృతమదుహద్యాఽస్య సా
 తనూరాసీదహరభవద్యుచ్ఛతి వేద || 9 ||

ఇదం ధూమోఽగ్నిర్జ్యోతిరర్చిర్మరీచయ ఉదారాస్తదబ్రగ్ం స
 జఘనాథ్నా తమిస్త్రా సప్రజననాథ్నా జోథ్నా స ఉపపక్షాభ్యాగ్ం
 సోఽహోరాత్రయోః సంధిః స ముఖాత్తదహర్దేవవాన్మన్మయే
 దారుమయే రజతే హరితే తేభ్యస్తాభ్యో ద్వే తేఽన్నం పయో
 ఘృతగ్ం సోమం ||

ప్రజాపతిరింద్రమస్మజతాఽనుజావరం దేవానాం |
 తం ప్రాహిణోత్ |
 పరేహి |

ఏ॒తే॒షాం దే॒వానా॒మధి॑పతిరే॒ధీతి॑ ।

తం దే॒వా అ॒బ్రు॒వన్న్ ।

క॒స్త్వమ॑సి ।

వ॒యం వై త్వ॑చ్ఛ్రేయాగ్ంసః స్మ॒ ఇతి॑ ।

సో॒ఽబ్ర॒వీత్ ।

క॒స్త్వమ॑సి వ॒యం వై త్వ॑చ్ఛ్రేయాగ్ంసః స్మ॒

ఇతి॑ మా దే॒వా అ॒వోచ॑న్నితి ।

అథ॒ వా ఇ॒దం తర్హి॑ ప్ర॒జాప॑తౌ హ॒ర ఆ॒సీత్ ॥ 60 ॥

యద॑స్మి॒న్నాది॑త్యే ।

తదే॑నమ॒బ్రవీ॑త్ ।

ఏ॒తన్మే॒ ప్రయ॑చ్చ ।

అథా॒హమే॒తేషాం దే॒వానా॒మధి॑పతిర్భ॒విష్యా॑మీతి ।

కో॒ఽహగ్గ్ స్యా॒మిత్య॑బ్ర॒వీత్ ।

ఏ॒తత్ప్ర॑దాయేతి ।

ఏ॒తథ్స్యా॑ ఇ॒త్యబ్ర॑వీత్ ।

యదే॑తద్భృ॒వీషీ॑తి ।

కో హ॒ వై నా॒మ ప్ర॒జాప॑తిః ।

య ఏ॒వం వేద॑ ॥ 61 ॥

వి॒దురే॑నం నామ్నా ।

తద॑స్మై రు॒క్మం కృ॒త్వా ప్ర॑త్య॒ముంచ॑త్ ।

తతో వా ఇంద్రో దేవానామధిపతిరభవత్ |

య ఏవం వేద |

అధిపతిరేవ సమానానాం భవతి |

సోఽమన్యత |

కిం కిం వా అకరమితి |

స చంద్రం మ ఆహరేతి ప్రాలపత్ |

తచ్ఛంద్రమసశ్చంద్రమస్త్యం |

య ఏవం వేద || 62 ||

చంద్రవానేవ భవతి |

తం దేవా అబ్రువన్న్ |

సువీర్యో మర్యా యథా గోపాయత ఇతి |

తథ్సూర్యస్య సూర్యత్వం |

య ఏవం వేద |

నైసం దభ్నోతి |

కశ్చనాస్మిన్వా ఇదమింద్రియం ప్రత్యస్థాదితి |

తదింద్రస్యేంద్రత్వం |

య ఏవం వేద |

ఇంద్రియావ్యేవ భవతి || 63 ||

అయం వా ఇదం పరమోఽభూదితి |

తత్పరమేష్ఠిసః పరమేష్ఠిత్వం |

య ఏ॒వం వే॑ద |
 ప॒ర॒మా॒మే॒వ కా॒ష్ఠాం గ॑చ్ఛతి |
 తం దే॒వాః స॑మంతం ప॒ర్య॑విశన్ |
 వస॑వః పు॒రస్తా॑త్ |
 రు॒ద్రా దక్షి॑ణతః |
 ఆది॒త్యాః పశ్చా॑త్ |
 విశ్వే॑ దే॒వా ఉ॑త్తరతః |
 అంగి॑రసః ప్రత్యం॑చం || 64 ||

సా॒ధ్యాః పరా॑ంచం |
 య ఏ॒వం వే॑ద |
 ఉ॒పై॒నగ్ం స॑మానాః సంవి॑శంతి |
 స ప్ర॒జాప॑తిరే॒వ భూ॑త్వా ప్ర॒జా ఆ॑వయత్ |
 తా అ॒స్మై నా॒తిష్ఠం॑తాన్నా॒ద్యాయ॑ |
 తా ముఖం పు॒రస్తా॑త్పశ్యం॑తీః |
 దక్షి॑ణతః ప॒ర్యాయన్ |
 స దక్షి॑ణతః ప॒ర్యవ॑ర్తయత |
 తా ముఖం పు॒రస్తా॑త్పశ్యం॑తీః |
 ముఖం దక్షి॑ణతః || 65 ||

పశ్చా॑త్ప॒ర్యాయన్ |
 స పశ్చా॑త్ప॒ర్యవ॑ర్తయత |

తా ముఖం పురస్తాత్పశ్యంతీః |
 ముఖం దక్షిణతః |
 ముఖం పశ్చాత్ |
 ఉత్తరతః పర్యాయన్ |
 స ఉత్తరతః పర్యవర్తయత |
 తా ముఖం పురస్తాత్పశ్యంతీః |
 ముఖం దక్షిణతః |
 ముఖం పశ్చాత్ || 66 ||

ముఖముత్తరతః |
 ఉర్ధ్వా ఉదాయన్ |
 స ఉపరిష్ఠాన్న్యవర్తయత |
 తాః సర్వతోముఖో భూత్వాఽఽవయత్ |
 తతో వై తస్మై ప్రజా అతిష్ఠంతాన్నాద్యాయ |
 య ఏవం విద్వాన్పురి చ వర్తయతే ని చ |
 ప్రజాపతిరేవ భూత్వా ప్రజా అత్తి |
 తిష్ఠంతేఽస్మై ప్రజా అన్నాద్యాయ |
 అన్నాద ఏవ భవతి || 67 ||

ఆసీద్వేద చంద్రమస్త్యం య ఏవం వేదేంద్రియావ్యేవ భవతి
 ప్రత్యంచం ముఖం దక్షిణతో ముఖం పశ్చాన్నవ చ || 10 ||

ప్ర॒జాప॑తిర॒కామ॑యత బ॒హోర్భూ॑యాంధ్వా॒మితి॑ ।
 స ఏ॒తం ద॑శ॒హోతా॑రమపశ్యత్ ।
 తం ప్రా॒యుంక్త॑ ।
 తస్య॑ ప్ర॒యుక్తి॑ బ॒హోర్భూ॑యానభవత్ ।
 యః కామ॑యేత బ॒హోర్భూ॑యాంధ్వా॒మితి॑ ।
 స ద॑శ॒హోతా॑రం ప్ర॒యుంజీ॑త ।
 బ॒హోరే॑వ భూ॒యాన్భవ॑తి ।
 సోఽకామ॑యత వీ॒రో మ ఆ॑జాయేతేతి ।
 స ద॑శ॒హోతు॑శ్చతు॒ర్హోతా॑రం నిర॑మిమీత ।
 తం ప్రా॒యుంక్త॑ ॥ 68 ॥

తస్య॑ ప్ర॒యుక్తిం॑ద్రోఽజాయత ।
 యః కామ॑యేత వీ॒రో మ ఆ॑జాయేతేతి ।
 స చతు॒ర్హోతా॑రం ప్ర॒యుంజీ॑త ।
 ఆ॒స్య వీ॒రో జా॑యతే ।
 సోఽకామ॑యత పశు॒మాంధ్వా॒మితి॑ ।
 స చతు॒ర్హోతుః॑ పంచ॒హోతా॑రం నిర॑మిమీత ।
 తం ప్రా॒యుంక్త॑ ।
 తస్య॑ ప్ర॒యుక్తి॑ పశు॒మాన॑భవత్ ।
 యః కామ॑యేత పశు॒మాంధ్వా॒మితి॑ ।
 స పంచ॒హోతా॑రం ప్ర॒యుంజీ॑త ॥ 69 ॥

పశుమానేవ భవతి |
 సోఽకామయతర్తవో మే కల్పేరన్నితి |
 స పంచహోతుః షడ్ధోతారం నిరమిమీత |
 తం ప్రాయుంక్త |
 తస్య ప్రయుక్త్యతవోఽస్మా అకల్పంత |
 యః కామయేతర్తవో మే కల్పేరన్నితి |
 స షడ్ధోతారం ప్రయుంజీత |
 కల్పంతేఽస్మా ఋతవః |
 సోఽకామయత సోమపః సోమయాజీ స్యాం |
 ఆ మే సోమపః సోమయాజీ జాయేతేతి || 70 ||

స షడ్ధోతుః సప్తహోతారం నిరమిమీత |
 తం ప్రాయుంక్త |
 తస్య ప్రయుక్తి సోమపః సోమయాజ్యభవత్ |
 ఆఽస్య సోమపః సోమయాజ్యజాయత |
 యః కామయేత సోమపః సోమయాజీ స్యాం |
 ఆ మే సోమపః సోమయాజీ జాయేతేతి |
 స సప్తహోతారం ప్రయుంజీత |
 సోమప ఏవ సోమయాజీ భవతి |
 ఆఽస్య సోమపః సోమయాజీ జాయతే |
 స వా ఏష పశుః పంచధా ప్రతితిష్ఠతి || 71 ||

పద్భి॒ర్ముఖే॑న ।

తే దే॒వాః ప॒శూన్ వి॒త్వా ।

సు॒వర్గం లో॒కమాయన్॑న్ ।

తే॒ఽముష్మి॑న్లోకే వ్యక్తు॒ధ్యన్న్ ।

తే॒ఽబ్రువన్॑న్ ।

అము॒తః ప్ర॒దానం వా ఉ॑ప॒జిజివి॑మేతి ।

తే స॒ప్తహో॑తారం య॒జ్ఞం వి॒ధాయా॒యాస్య॑మ్ ।

ఆంగీ॒రసం ప్రా॑హి॒ణ్యన్న్ ।

ఏ॒తేనా॒ముత్ర॑ కల్ప॒యేతి॑ ।

తస్య॑ వా ఇ॒యం క్లప్తిః॑ ॥ 72 ॥

యది॒దం కిం॑చ ।

య ఏ॒వం వేద॑ ।

కల్ప॑తే॒ఽస్మై ।

స వా అ॒యం మ॑ను॒ష్యేషు॑ య॒జ్ఞః స॒ప్తహో॑తా ।

అము॒త్ర స॒ద్యో దే॒వేభ్యో॑ హ॒వ్యం వ॑హతి ।

య ఏ॒వం వేద॑ ।

ఉ॒పైనం॑ య॒జ్ఞో న॑మతి ।

యో వై చ॒తుర్హో॑తృణాం ని॒దానం॑ వేద॑ ।

ని॒దాన॑వాన్భవతి ।

అగ్ని॑హో॒త్రం వై దశ॑హోతు॒ర్నిదా॑న్ ।

ద॒ర్శపూ॒ర్ణమా॒సౌ చ॑తు॒ర్హో॒తుః |
 చా॒తుర్మా॒స్యాని॒ పంచ॑హో॒తుః |
 ప॒శుబంధః॑ ష॒డ్ధోతుః॑ |
 సౌం॒యోఽధ్వ॑రః సప్త॒హోతుః॑ |
 ఏ॒తద్వై చ॑తు॒ర్హోతృ॑ణాం ని॒దాస॑ం |
 య ఏ॒వం వేద॑ |
 ని॒దాస॑వాన్భవతి || 73 ||

అమిమీ॒త తం ప్రా॑యుంక్త॒ పంచ॑హో॒తారం॑ ప్రయుంజీ॒త జా॑యే॒తేతి॑
 తి॒ష్ఠతి॒ కృ॒ష్ణిర్దశ॑హోతుర్నిదా॒నగ్ం సప్త॑ చ || 11 ||

ప్ర॒జాప॑తిరకామయత ప్ర॒జాః సృ॑జే॒యేతి॑ ప్ర॒జాప॑తిరకామయత
 ద॒ర్శపూ॒ర్ణమా॒సౌ సృ॑జే॒యేతి॑ ప్ర॒జాప॑తిరకామయత ప్ర॒జాయే॒యేతి॑
 స తపః॑ స త్రి॒వృతం॑ ప్ర॒జాప॑తిరకామయత దశ॒హోతా॑రం తే॒న
 దశ॒ధాఽఽత్మా॑నం దే॒వా వై వరు॑ణమంతో వై ప్ర॒జాప॑తిస్తాః
 సృ॒ష్టాః స॒మశ్లి॑ష్యందే॒వా వై చ॑తు॒ర్హోతృ॑భిరిదం వా అగ్రే
 ప్ర॒జాప॑తిరింద్రం ప్ర॒జాప॑తిరకామయత బ॒హోర్భూ॑యానే॒కాదశ॑ || 11 ||

ప్ర॒జాప॑తిస్తద్గ్రహ॒స్య ప్ర॒జాప॑తిరకామయతానయై॒వైసత్త॑స్య వా
 ఇ॒యం కృ॒ష్ణిస్త॑స్మాత్తే॒పానా॑జ్ఞోతిర్యదస్మి॒న్నాది॑త్యే స
 ష॒డ్ధోతుః॑ సప్త॒హోతా॑రం త్రిసప్త॒తిః || 73 ||

ప్ర॒జాప॑తిరకామయత ని॒దాస॑వాన్భవతి ||

|| హ॒రిః ఓ(3)॑ ||

|| ఇతి కృష్ణయజుర్వేదీయ తైత్తిరీయ బ్రాహ్మణే ద్వితీయాష్టకే
 ద్వితీయః ప్రశ్నః సమాప్తః ||